

**การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์ของการปลูกข้าว
แบบเกษตรเคมีและแบบเกษตรอินทรีย์ กรณีศึกษา: ตำบลหนองหลวง อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร**

ชญานันท์ ศิริกิจเสถียร, วีรวรรณ แจ่มไม้
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์ของการปลูกข้าวแบบเกษตรเคมีและแบบเกษตรอินทรีย์ของตำบลหนองหลวง อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร โดยมีประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือ เกษตรกรผู้ปลูกข้าวที่อาศัยอยู่ในตำบลหนองหลวง ปีการเพาะปลูก 2559/2560 โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง 3 หมู่บ้านและเลือกตัวอย่างเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่แบบเจาะจง จำนวน 15 คน ประกอบไปด้วยเกษตรกรที่ปลูกข้าวแบบเกษตรเคมี จำนวน 5 คน ปลูกข้าวแบบเกษตรอินทรีย์ จำนวน 5 คน และปลูกข้าวแบบปลอดภัย จำนวน 5 คน และใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินมาใช้ในการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ต้นทุนคงที่ที่เกษตรกรจะต้องจ่ายเพื่อทำการผลิตคือ ค่าภาษีที่ดิน ค่าเช่าที่ดินและค่าเสื่อมราคาของเครื่องจักรและอุปกรณ์ทางการเกษตร ต้นทุนผันแปร ได้แก่ ต้นทุนผันแปรเกี่ยวกับค่าจ้างแรงงานและค่าวัสดุการเกษตร โดยเกษตรกรทั้ง 3 รูปแบบ มีเงินลงทุนเริ่มแรกในการผลิตมากที่สุด และเกษตรกรที่ทำการผลิตแบบอินทรีย์มีต้นทุนรวมสูงที่สุดเฉลี่ย 2,567.05 บาทต่อไร่ ส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายการในเก็บเกี่ยวมากที่สุด รองลงมาคือ เกษตรกรที่ทำการผลิตข้าวแบบปลอดภัยและเคมีตามลำดับ สำหรับด้านผลตอบแทนพบว่า ราคาขายข้าวเปลือกของแต่ละวิธีการผลิตมีราคาแตกต่างกัน โดยราคาขายข้าวเปลือกของการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์มีราคาขายสูงที่สุด เท่ากับ 18 บาทต่อกิโลกรัม เมื่อเปรียบเทียบกับการผลิตข้าวแบบเคมีและแบบปลอดภัย ส่วนราคาข้าวสาร เกษตรกรสามารถขายได้ในราคา 35 – 50 บาทต่อกิโลกรัม ทำให้การผลิตข้าวแบบอินทรีย์ เคมีและปลอดภัย เกษตรกรมีกำไรสุทธิ เท่ากับ 8,539.33 1,474.44 และ 1,388.72 บาทต่อไร่ ตามลำดับ

คำสำคัญ : ต้นทุนผลตอบแทน, ผลตอบแทนทางด้านเศรษฐศาสตร์, เกษตรอินทรีย์, จังหวัดกำแพงเพชร